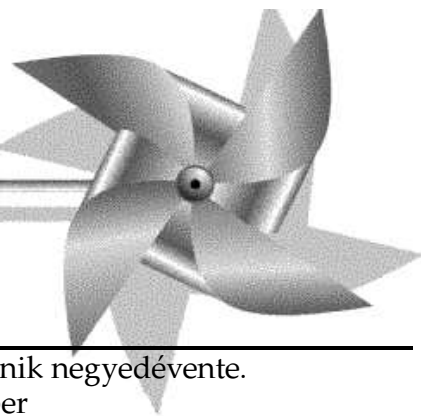

FORGÓ

A Kiss Áron Magyar Játék Társaság lapja. Megjelenik negyedévente.
XII. évfolyam 4. szám, 2011. december

Kedves Tagtársak, Barátaink!

Javasoljuk, hogy a Forgó – különösen Meghívó rovata – átlapozása közben legyen kéznél a naptár, hogy a programok időpontjait bejegyezhessek!

Nagy sikernek tartjuk, hogy az *Amator Artium XXI.* Országos Képző- és Iparművészeti Tárlat baba- és játékiállítását kulturált körülmények között, megfelelő tartalmi és formai színvonalon sikerült megvalósítanunk, köszönet érte a kiállítóknak, a helyadóknak, a rendezőknek – külön köszönet Szövényfi Katalin tagtársunknak, Léb Zsuzsa társelnöknek – és Dóri Évának, a MMIKL művészeti referensének. Harmadik alkalommal sikerült ebben az országos pályázati rendszerben megjelentetnünk a játékokat, legnagyobb számban a babákat, ezzel Társaságunk hagyományt alapított, amely – reméljük – a jövőben is fennmarad.

Kapcsolatunk a Millenniumi Polgári Casino Egyesülettel – amely *Újbuda Kulturális Városközpont miniprojekt* pályázatot nyert és ennek programjai Társaságunkkal együttműködve valósulnak meg –, új formában nyilvánul meg. Ez az alkalom lehetővé teszi, hogy általa mi is ismeretebbé váljunk a kerület lakói előtt. Szeretettel várjuk tagtársainkat a Bartók Béla út 15. alatti üzlethelyiségben megnyíló kiállításra – amelyen Bálint Éta tagtársunk, a MPCE elnöke kosztümös babái láthatók – délutánonként, illetve a vasárnapokra meghirdetett egész napos programokra. Nemcsak vendégként: kézműves tagtársainkat kérjük, egy-egy délutánra vállalják el a terem őrzését – ami számukra a közönség előtti bemutatkozás lehetőségét is jelenti. Alkotó munkájukat, saját műveiket megfigyelhetik a betérők, ők pedig a közönséggel alakíthatják kapcsolataikat. A jelentkezéseket minél előbb várjuk: 20/493-5412, gyorgyie36@t-online.hu. Papírmásé programunk tavalyi sikerén

felbuzdulva összehívjuk az érdeklődőket, újra beindítjuk a munkát, megpróbálunk minél többek számára megfelelő időbeosztást találni. Az egi Dobó István Vármúzeum *Múzeum és játékhagyomány – Továbbélő játékkultúra* konferenciája igazi seregszemléje lesz a múzeumok játékiállításainak, játékprogramjainak. *Visegrádi kapcsolatunk* most két együttműködésre is hívja a babakészítőket: érsekújvári kiállításra – és a Palotajátékok idején német nemzetiségi öltözetű babák bemutatására. Utóbbihoz májusra tervezett Róza baba programunk nyújt segítséget. Újra várja a *győri babapályázat és kiállítás* a babákat, mackókat, kétmillió dolláros díjazású *játékpályázatra* hív a MOME és keresik 2011 év legkiemelkedőbb *innovációit*. További pályázatok, kiállítások és megbeszélések sora vonzza az érdeklődőket.

Változó körülmények között keressük az eredményes munka lehetőségét. A pályázati rendszer átalakulóban van, de a korábbi anyagi háttérrel nélkülözve, többszörös munkával is szeretnénk folyamatosan biztosítani megszokott programjainkat. Egyre fontosabb, hogy tagtársaink anyagi hozzájárulására számíthassunk működésünkhöz, várjuk minél előbb a 2012 évi – jelképes összegű – tagdíjakat és lehetőségtehetőség szerint némi felülfizetést is – a 11702036-20657972 OTP bankszámlára, csekket később tudunk küldeni, akinek még szükséges. Az adóbevallásnál se felejtsek el az 1%-on nyilatkozatot kitölteni Társaságunk javára: Kiss Áron Magyar Játék Társaság, 19039224-1-41 adószám. Megköszönjük, ha jelzik számunkra is, hogy nekünk szánták!

Rajtunk is múlik, hogy boldog lesz-e a 2012-es évünk. Ehhez a játék is szövetségesünk, éljünk vele!

Dr. Györgyi Erzsébet elnök

Meghívó

Meghívó társasági eseményre

Az Amator Artium – a Művészetek szerelmese XXI. Országos Képző- és Iparművészeti Tárlat – meghirdette a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus – *baba és játékiállítását*, amelyen Társaságunk tagjainak alkotásai szerepelnek, Társaságunk szervezte meg és mutatja be a Polgárok Házában (1089 Budapest, Visi Imre út 6.). Rendező Hellenbach Gabriella.

E kiállításból választ a zsűri az Esszencia kiállításra továbbjutó műveket. Értékelés, elismerések kiosztása január 18, szerda, 16 óra. Köszöntőt mond: Dr. Györgyi Erzsébet, a Társaság elnöke, a kiállítást megnyitja: Keglovich Ferencné, a Magyar Bababarátok Egyesületének elnöke.

Megtekinthető január 18-tól február 3-ig, hétfő–péntek 9–17 óráig. Szeretettel várunk a megnyitóra és a kiállítás megtekintésére – illetve a záró találkozóra február 3-án 13 órától – minden baba- és játékbarátot, minden érdeklődőt! Megközelítés: Orczy tértől az Orczy úton haladva a második utca jobbra.

A kiállítók: **Andrékó Pálné**, Annus Ferencné, Arany Judit, Balog Gáborné, Czibuláné Csicsman Erzsébet, Csézli Lukács, Drén Éva, Fantha Györgyné, Fülöp Klára, **Gálné Csizmadia Anikó**, Gera Klára, Gémesné Deák Júlia, Godó Ágnes, Gyulay Mária, Hegyi Tiborné, **Horváth László**, Joó Jánosné, **Léb Zsuzsa**, Maruzsné Kovács Éva, Máténé Szabó Mária, Orbánné Balogh Katalin, Paray Júlia Gyöngyi, **Parcz Anna**, Rónai Katalin, Saáb Jánosné, Szalmási Klára, Szövérfy Katalin, Szikszainé Szabó Éva, Tóthné Répászky Emőke. **Varga Lászlóné**. (Vastagon szedettek: műveik továbbmennek az Esszencia kiállításra, a kurzív (dőlt) betűvel: könyvjutalom.)

Köszönetet mondunk a Polgárok Háza vezetőinek és munkatársainak a kiállítóterem térítésmentes rendelkezésre bocsátásáért és a munkánkhoz nyújtott segítségért és azoknak a kiállítóknak, akik a teremfelügyeletre vállalkoztak!

Társaságunk névadója, Kiss Áron a család emlékezetében

*Indián játékhagyomány
a Hegymegi Kiss családban.*

Beszélgetés Hegymegi Kiss Áronnal, Kiss Áron dédunokájával, a nagy pedagógusról és a magyar népi gyermekjátékok első összegyűjtőjéről – és arról a Duna-kanyarban folyt indián életforma-játékról, amelynek kezdeményezője Baktay Ervin, India kultúrájának kiváló kutatója – és amelynek ő maga is részese volt. A beszélgetésbe a közönség tagjai is bekapcsolódhatnak – Orlay utca 2/b alatti helyiségünkben február 11-én, szombaton 10 órakor. Talán nem véletlen, hogy a Magyar Gyermekjáték Gyűjtemény egykori kezdeményezőjének, összegyűjtőjének leszármazottai maguk is a játék hívei lettek!

Babakiállítás

Korok és divatok porcelán babákon Játszóház és workshop

A Millenniumi Polgári Casino Egyesület Újbuda Kulturális Városközpont miniprojekt keretében Társaságunkkal együttműködve rendezni meg egy hónapos programját március 5-ig, megnyitó február 6-án 17 órakor. Megnyitja dr. Györgyi Erzsébet. A kiállítás megtekinthető naponta 14-18 óráig, Bp. XI. Bartók Béla út 15.

Ugyanott egész napos programok: játékos vasárnapok: február 12.: A házasság világnapja alkalmából a Szupernagyik Népdalköre lakodalmas dalokat énekel (10 órától), népi lakodalmas bábjáték bemutatása filmen és textilbábokkal – Tatyjana Meny (11 óra), babacsaládok bemutatkozása (14 órától). Február 19.: Játékbabák, ahogy eleink készítették (csutka-, fonal-, kötözött textil baba). Filmvetítés a thüringiai játékmúzeumok babagyűjteményeiről. Gyerekeknek játszó-, babasarok. Február 26.: Varrott, kötözött, öltöztetős baba készítése. Filmvetítés: Käthe Kruse élete és munkássága. Gyerekeknek játszó-, babasarok. Utóbbi két program vezetője: Léb Zsuzsa. Támogatók: Széchenyi Terv, Magyarország

megújul, EU. Információ: MPCE: 1/338–0817, eta@intercont.hu, KÁMJT: 20/493–5412, gyorgyie36@t-online.hu. Szeretettel várjuk az érdeklődőket, a családokat, a gyerekeket!

Papírmasé ismét, most a család jegyében!

Tavalyi sikeres papírmasé programunkat folytatni szeretnénk, Tóth Éva és Nemes Takách László vezetésével. Várjuk a programra jelentkezőket: a tavalyi résztvevőket és az új érdeklődőket az érdekes és hasznos – mert ez környezetvédő is, hulladékpapírt dolgoz fel – technika iránt! Kérjük az előzetes jelentkezést a gyorgyie36@t-online.hu e-mailre, vagy a 20/493–5412, 1/315–6193 telefonon. A részt venni szándékozók megjelenését kérjük február 17-én pénteken 13 órára a Bp. 1118 Orly utca 2/b alatti műhelyünkbe a további munkarend megbeszélésre és első gyakorlati foglalkozásra. Pályázatot nyújtottunk be e programunk támogatására a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet *Családbarát közgondolkodás népszerűsítése* c. programjára, amelynek eredményhirdetésére várunk. Ha sikerül: papírmasé családot és otthonát készítjük el és bemutatjuk kiállításon is.

„Múzeum és játékhagyomány – Továbbé a játékkultúra” címmel konferenciát rendez az egri Dobó István Vármúzeum március 8–9-én.

Az előadások a hazai játékmúzeumok, múzeumi játégyűjtemények áttekintése, értékeinek felmutatása által kívánják erre a sok múzeumban háttérbe szoruló, ám a múzeumlátogató gyermekek számára annál fontosabb muzeológiai szakterületre irányítani a figyelmet.

A szakmai program további tematikája: *Hazai játékkiállítások, mint a gyermekkultúra összegzései; Tradicionális népi technikák és kortárs tárgytervezés; Továbbé a játékkultúra, az átadás, tanítás, örökítés formái.* Az előadók a játékhagyományok átadásának lehetőségeibe nyújtanak betekintést a múzeum és oktatás különböző szintjeiről. Szakmai kirándulás zárja a továbbképzést. Részletes program a Dobó István Vármúzeum honlapján www.egrivar.hu és 36/312-744/119 telefonján. Információ, jelentkezés: 2012. február 29-ig, Császi Irén, iren.csaszi@gmail.com és Siposné Fekete Ágnes, siposagi@egrivar.hu.

A Kiss Áron Magyar Játék Társaság a konferencia szakmai együttműködője.

A visegrádi Mátyás Király Múzeum által Társaságunk együttműködésével szervezett történelmi bábúkiállítás Érsekújvárbán (Nové Zámky) tervezett megnyitása 2012. április 19.

Címe: *Királyi udvarok a középkortól a reneszánszig.*

Várják a magyar királyi udvarok személyiségeinek, jellegzetes alakjainak, a bennük történt jeleneteknek ábrázolását bábúkon, a korábbi visegrádi kiállításokon sikeresen szerepelt, a témába vágó alkotásokat és az új műveket is Társaságunk és a Magyar Bababarátság Egyesület tagjaitól és további alkotóktól. Tárgyak átadása Visegrádon, a Mátyás Király Múzeum címén április elejétől, (Visegrád, Fő út 29.) illetve, ahogyan szoktuk, Társaságunk is gyűjti majd Orly utcai helyiségében később egyeztetendő időpontban a jelentkezőket és egyszerre adjuk át a visegrádi szervezőknek szállításra. Jelentkezés és információ: Gróh Dániel, 70/270–8337, grohd@freemail.hu, Györgyi Erzsébet, 20/493–5412, gyorgyie36@t-online.hu.

Róza baba

Duna-kanyarbeli német népviseletben

Tíz éves sikeres népviseletes baba készítő programunk tovább folytatódik Zorkóczy Miklósné, a Népművészet Mestere szakmai irányításával. Szeretettel várjuk a gyakorlott, tapasztalt babakészítőket az együttes munka folytatására május 4-5-6-ára, a 1117 Bp. Orly utca 2/b alatti helyiségünkbe. Ezúttal is tervezzük vetített képes előadás bemutatását – a német viseletről. A program idén nem ér véget a harmadik nappal, hanem összekapcsolódik a 11 éve rendszeres Visegrádi Történelmi Bábkiállítással, amelyet a Mátyás Király Múzeum a Szent György Lovagrend támogatásával pályázattal egybekötve, Társaságunk együttműködésével szervez és amelynek ajánlott témája ez évben a helyi és környékbeli német – sváb – népviseletű baba, bábú. Róza babáink tehát a Palotajátékok idején jelenhetnének meg – királyi környezetben – a Palotában és a kiállítás-megnyitó kiegészülne egy német nemzetiségi találkozóval is. Hívjuk és várjuk azokat is, akik kedvet kaptak ennek a szép munkának: baba-

test készítésének és öltöztetésének elsajátítására és most próbálkoznának meg először vele. Számukra előkészítő foglalkozás szervezése szükséges, hogy a gyakorlottakkal együtt haladhassanak.

Programunkat a Nemzeti Kulturális Alap Népművészeti Kollégiuma támogatja.

A részt venni szándékozók – a program célszerű, végleges kialakítása érdekében – kérjük, február végéig jelentkezzenek Zorkóczy Évánál a 295–1196 telefonszámon.

Meghívó érkezett

„...A Szókraténusz Játékmúzeum megőrizte, létrehozta azokat az értékeket, melyek nélkül már nem lennének. ...” – Makovecz Imre

MEGHÍVÓ

A Szókraténusz Játékmúzeum és Műhely Nomád Nemzedék – Játék és Iparművészet, 1981 című kiállítással ünnepli fennállásának 30. évfordulóját, amely megnyílt 2011. december 11-én, ünnepi találkozó kíséretében – melyről Krónika rovatunkban számolunk be. A kiállítás 2012. február 29-ig látogatható.

Kilenc évtized a művészet vonzásában

Pirk Jánosné Remsey Ágnes (1915–2010) és a Remseyek című kiállítás megnyitójára hívott a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága – Ferenczy Múzeum és a Család 2011. december 8-án 17 órára a Szentendrei Képtárba (Szentendre, Fő tér 2-5.).

Köszöntőt mondott Dr. habil. Kálnoki-Gyöngyössy Márton megyei múzeumigazgató és Dr. Dietz Ferenc, Szentendre város polgármestere, a kiállítást megnyitotta: Professor emeritus Fekete György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke. A kiállítás kurátora: Kopin Katalin művészettörténész, szakmai konzulens: Dr. Török Katalin.

Szemelvények hangzottak el Remsey Gábor, Remsey Iván és Remsey Ágnes műveiből, közreműködött: Kertész József előadóművész, a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola Leánykara Sapszon Ferenc vezényletével. Megtekinthető február 26-ig hétfő és kedd kivételével naponta 14–18 óráig. www.pmmi.hu.

Tisztelettel emlékezünk kiállításával is a nemrég elhunyt kitűnő babakészítőre és a babák szemszögéből megírt történelem könyvének írójára. Együtttes kiállítás-látogatást tervezünk, amelybe bekapcsolódni kívánók telefonhívását várom időpont egyeztetés céljából, 20/493–5412. Gy.E.

Fajátékok világa – reklám játékok című kiállításra hív a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar Erdészeti Múzeuma, megnyitotta Prof. Dr. Jereb László, a Faipari Mérnöki Kar dékánja december 13-án 17 órakor (Sopron, Templom utca 4.). Verset mondott Raffai Balázs. A kiállítson a NyME Faipari Mérnöki Kar hallgatóinak Dr. Gerencsér Kinga irányításával készült munkái láthatók. Megtekinthető 2012. január 27-ig.

Faetüdök XII. Fajátékok című kiállításra hív a Szlovák Köztársaság Erdői állami vállalat, a zólyomi Erdészeti és Faipari Múzeum és a Füleki Vármúzeum a füleki Városi Honismereti Múzeumba (Fő utca). Megnyitó január 26-án 15 órakor, kurátor Ing. Bc. Mária Rošková, a megnyitón a Štur utcai Óvoda ovisai lépnek fel. Megtekinthető kedd–péntek 8–16 óráig

március 23-ig. Az Erdészeti és Faipari Múzeum által meghirdetett *Faetüdök* elnevezésű országos pályázat keretében 2010-ben ötödik alkalommal hirdették meg a „Leg... fajáték” című versenyt, 91 alkotó 202 darab fajátékot nevezett be. A megmérettetés két kategóriában zajlott:

sorozatgyártmányok és egyedi játékok illetve prototípusok külön versenyeztek. „A kiállítás-son lovacsákat, lovas fogatokat, különböző állatkákat, autókat és vonatokat mutatunk be, tehát olyan hagyományos játékokat, melyek a népi hagyományokra építenek. A látogatók megbizonyosodhatnak továbbá arról is, hogy fából modern járművek modelljei és hinták is elkészíthetők. Megismerkedhetnek az egyes

alkotók kirakójátékok, labirintusok és fejtörők tervezésénél megvalósított fahasználatával” – mutatja be a kiállítás anyagát Mária Rošková mérnök, a tárlat kurátora. A kiállítás repriméneki megszervezését a helyi szakközépiskola tanárai kezdeményezték. A tanintézet diákjai a prototípusok kategóriájában elnyerték ugyanis a szakmai zsűri dicséretét.

Bohóc és babakiállításának megnyitójára hívott meg Orbánné Balogh Katalin Aranykoszorús babakészítő mester a Nostalgia Kávéházba (Gyergyószentmiklós, Márton Áron utca 7.), december 3-án 19 órára. „A kiállítás Gyergyószentmiklóson 2012. január 31-éig tart. Nagyon jól sikerült a megnyitó, családi, kedves hangulattal. A vendéglátóm, Máté Lukrécia Edit mindent megtett annak érdekében, hogy szép emlékekkel jöjjenek haza Erdélyből. A megnyitón főiskolás fiatalok meselovassal kedveskedtek a gyerekeknek és szüleiknek. Az épület, amelyben a kiállítás van, egy szépen felújított, XVII. században

pedagógus és óvó néni volt, akik – ahogy azóta érdeklődtem – „turnusokban” viszik a környékbeli gyerekeket a kiállításomra. Az ott eltöltött idő és élmények, mindenképpen pozitív indítást adnak nekem a 2012-es évre!” – írja az alkotó, aki arra jár, ne mulassza el megnézni! Info: www.katibaba.hu, katibaba@katibaba.com.

A szocializmus játékszerei címmel kiállítás nyílt a Közlekedési Múzeumban 2011. december 8-án (XIV. kerület, Városligeti krt. 11.) és 2012. február 19. között látható.

Működtethető modellekkel, kultikus játékokkal idézi fel egy kor játékiparát a kiállítás. A

tárlat azt mutatja meg, hogy milyen képet közvetített a gyermekek felé az élet minden területét uraló és irányító állam magáról – és milyenek is voltak valójában a szocialista ipar által gyártott játékok. A kiállítás felidézi a szocialista tábor, azaz a Szovjetunió, az NDK, Csehszlovákia, Lengyelország, Bulgária, Románia, Kína és természetesen Magyarország játékiparát, a hazánkban készült mechanikai játékokat és számos, ritkaságszámba menő, nagy értékű gyűjteményi darabot. A játékok jelentős része a hiánygazdaság keretei között készült, gyakran inkább statisztikai célok kielégítésére szolgált, így e termékek nem egy esetben komoly esztétikai, minőségbeli problémákkal küzdöttek. Mindezek dacára sokak számára egy-egy játékszer azonban valóban máig emlegetett, kedves emlék maradt... A tárlaton olyan, ma már kultikus játékok is láthatóak, mint a lábbal hajtott szovjet Moszkvicsek, a cseh és keletnémet autómokkók, a PIKO játékvasutak – vagy a magyar „slágertermékek”: a Pénzverdei modellvasút illetve az évtizedeken keresztül változatlan formában, milliós példányszámban gyártott lendületautók, a futurisztikus küllemű holdjáró vagy a csilingelős mozdony.

A Múzeum honlapjáról

épült örmény kereskedőház. Jelenleg Nostalgia Kávézó, időszakos kiállítások, kulturális rendezvények (könyvbemutatók, zenei események) helyszíne és méltó környezetet nyújt a babáimnak. A kiállításra több mint ötven, saját készítésű babát vittem. Babakompozíciókat, „frissen” zsűrizett és régebben készített játék babákat. Az alatt a pár nap alatt, míg ott voltam – nagyon kedves visszajelzéseket és sok dicséretet kaptam, ami nagyon jól esett nekem! A látogatók között több

rendezője: Szepesi Anna művészettörténész mutatja be a kiállítást. Megközelíthető: a Móricz Zsigmond körtérről a 40 és 240E buszokkal, Aradi úti megálló.

A kiállítás gerincét a Mohács környéki katolikus német etnikai csoport kelengyéjéhez tartozó gyermekhordozó kendő, a Kindstuch bemutatása képezi. 2010-ben a budapesti Textilmúzeum rendezett először tematikus bemutatót a kenderből, gyapjából, pamutból szőtt, nagyméretű textíliákból. Videóriportok és tablók készültek a Kindstuchot az 1960-as évekig használó himesházi, palotabozsoki német asszonyok és egy kátolyi horvát nő életéről. Jelen kiállításunkon a tablókön bemutatott baranyai asszonyok saját hordozókendőit állítjuk ki.

Bemutatjuk a Mohács környéki németek

gyermekágyának (Kindbett) textíliáit és rituális tárgyait is. A bölcsőben a kis szalmazsák alá szenteltvirágot vagy ebből készült apró párnácskát tettek, a kisbaba feje alá pedig csíkos-kockás anyagra hímzett, feliratos párna került: „Schlaf in guter Ruh und träume

schön dazu/Aludj csendben, álmodj szépet!” A bemutatott bölcső egészében Véméndről való.

Külön teremben mutatjuk be a budaörsi katolikus németek batyuzó abroszának és lepel bölcsőjének használatát. Két budaörsi asszonnal készült videóinterjúval, családi fotóikból készített tablókkal jelenítjük meg azt az utolsó korszakot, amikor még batyuzással szállították az asszonyok terheiket és kisebb gyermeküket, ezt a batyut függőbölcsővé is alakították. A Jakob Bleyer Heimatmuseum gyűjteményéből számos textíliát, pólját állítunk ki.

Szepesi Anna – GyE.

TTT-10 –Történelmi társastáncosok 10. találkozója a Ferencvárosi Művelődési Központban 2012. március 3-án, szombaton 8 órától. Rendező: Garabonciás Alapítvány, társrendező és helyszín: Ferencvárosi Művelődési Központ (Budapest, IX. kerület, Haller utca 27.).

A találkozók célja a történelmi társastáncok népszerűsítése, az érintett gyerekcsoportok közötti kapcsolat építése. A találkozón a csoportok *nevezés alapján* vehetnek részt. Nevezni lehet egy vagy két, reneszánsz, barokk (rokó) vagy XIX. századi táncsal, az eredeti koreográfiával, vagy annak szakszerű feldolgozásával. A találkozó programja: *Kölcsönös ismerkedés. – A csoportok bemutatkozó műsora. – Kerekasztal beszélgetés* a történelmi társastáncról, szakmai vendégek részvételével. A csoport vezetőjének *kérésére* a szakemberek szakvéleményt adnak a csoport bemutatott produkciójáról. A táncosok számára történelmi játék, játszóház program. – Színpadi műsor megtekintése – Történelmi tánc- és régizene-, történelmi társastánc- és történelmi játék kiadványok, módszertani anyagok árusítása.

Nevezés 2012. február 9-ig levélben (Garabonciás Alapítvány, 1055 Budapest, Falk Miksa utca 10.), faxon: 1/311-6239, e-mail-en:

garaboncias@t-online.hu. Információ: 1/311-6239, telefon/fax üzenetrögzítővel (Garabonciás Alapítvány), vagy 20/925-5582 (Váradi István). Nevezési lap és további részletekre kiterjedő információ: a garaboncias@t-online.hu címen. Sikeres felkészülést kívánnak, vendégeket is szívesen látnak a TTT-10 szervezői.

A Magyar Pedagógiai Társaság Kisgyermeknevelési szakosztálya ülésére invitál minden érdeklődőt február 11-én szombaton 10-14 óráig. Témák: a Köznevelés Törvény, Farkas L. Rozália tagtársunk bemutatja „Világgá megyek” című társasjátékát, a kisgyermeknevelés eredményessége, zöld óvoda, a Kisgyermek c. lap. Hely: Krisztina Felnőttképzési Központ fszt. 1. terem, Krisztina krt. 58/b., a Krisztina templom mellett.

Villányi Györgyné Jutka

Kemény Henrik Kossuth-díjas, Vitéz László életre keltője 87 éves korában elhunyt. Tiszteletére kiállítás rendezett a Vojtina Bábszínház, amely 2012. január 29-ig látogatható (hétköznap reggel 9-től délután 17 óráig, szombat és vasárnap reggel 9-től 12 óráig). 4026, Debrecen Kálvin tér 13. Tel./fax: 52/418-160, e-mail: vojtina@vojtinababszinhaz.hu, web: vojtinababszinhaz.hu.

Bábjátékos Hírlevél

A Vojtina Bábszínház Kemény Henrik Kossuth-díjas bábművész hamvasztás utáni búcsúztatását január 16-án, hétfőn 14.30 órától tartja a debreceni teátrum színháztermében. Búcsúzik Halász János, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium politikai államtitkára, prof.

Fekete György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke, Somogyi Béla, Debrecen Megyei Jogú Város oktatási, kulturális és szociális ügyekért felelős alpolgármestere, Pályi János bábművész, a kaposvári BábSzínTér igazgatója, Kovács Géza, a szombathelyi Mesebolt Bábszínház igazgatója, a Korngut-Kemény Alapítvány kuratóriumának tagja, Novák János, a Kolibri Gyermekek és Ifjúsági Színház igazgatója, Láposi Terka, a Korngut-Kemény Alapítvány kuratóriumának elnöke, a Vojtina Bábszínház játszószínházának

Szojka Emese felvétele

művészeti vezetője. A színház a végbúcsút délután fél háromra tervezi, ugyanezen a napon 11.00-12.30, valamint 15.00-17.00 óra között köszönhetnek el mindazok, akik Kemény Henriket tisztelték és szerették.

Távíratcím: Korngut-Kemény Alapítvány, 4026 Debrecen, Mester u. 3-5., V/27.

Információ: 20/263-1900.

Magyar Nemzet Online

„A Ligetben szórják szét a hamvaimat. Ezt szeretném! Ott születtem, ott van az életünk.” Végakarátának megfelelően Kemény Henrik hamvai a Népligetbe, az egykori Kemény Bábszínház helyére kerülnek.

Kultura.hu

Pályázatok, képzések

XVI. Nemzetközi Babakiállítás és XVI. Országos

Baba- és Mackókészítési Verseny

Győr, 2012. április 14-26.

Győri Művészeti és Fesztiválközpont/Zichy-palota Saját készítésű porcelán babák, textilbabák, népviseletes babák, egyéb anyagokból készült babák, babaöltöztetés, babaházak, babaszobák, babakellékek, mackók stb. versenye. Egy kategóriában egy versenyző maximum 3 munkát (babát, mackót ill. életképet) nevezhet be. Más versenyeken díjat nyert, illetve Győr-

ben már versenyzett babák a versenyen nem indulhatnak, de a kiállításon szerepelhetnek. Zsűrizés a kiállítás megnyitása előtt, a kiállítás látogatói is látják az elismerést.

Ajánlott témák 2012-ben: „Mesterségek dicsérete”, „Játékbaba”, „Mesék” (Grimm emlékévé van), népviselet kategóriában pedig: „Nyugat-Dunántúli Német népviselet”.

Természetesen más témájú alkotásokkal is lehet nevezni, kiállítani. jelentkezési/nevezési lap beküldendő március 15-ig. A kiállítandó munkák beküldési határideje: 2012. április 01. **Kiállítás megnyitó: 2012. április 14. 10 óra. Szí-**

veskedjen a beküldött babákról, mackókról leírást mellékelni (anyaga, mérete, esetleg útmutató a kiállítás módját illetően). A népviseletes babáknál a viseletek hitelességének bemutatására feltétlenül kérünk fotót, vagy szakirodalom mellékletet. Az alkotások postai visszaküldésre nincs mód.

A verseny nevezési díja: 1.800,- Ft/ baba, mackó, illetve kompozíció. A Magyar Bababarátok Egyesülete tagjai számára 1.000,- / baba, mackó, kompozíció.

Zichy-palota – Győri Művészeti és Fesztivalközpont, 9022 Győr, Liszt Ferenc utca 20.
www.fesztivalkozpontgyor.hu,
www.babakiallitas.hu. Telefon: 96/311-316, 96/320-289

Keglovich Ferencné
szervező

Társaságunk szokás szerint díjazza a legjobb játékbabákat. Vállalja a tárgyak összegyűjtését közös szállításra, erre a jelentkezéseket a gyorgyie36@t-online.hu-ra, ill. 20/493-5412-re kérjük.

1359 cm³ – az emberi agy átlagos térfogata

A Moholy-Nagy Művészeti
Egyetem játéktervezési pályázata

Tervezz olyan kreatív játékot vagy online alkalmazást, amely az agyadnak igazi kihívás!

Örömmel – ha örömmel játszunk, gondolataink szabadok, a játékban minden lehet, az is, amire eddig gondolni sem mertél. A játék segít, hogy megoldhatónak lásd a megoldhatatlant.

Rugalmasan – egy játékban rugalmasan kell viselkedni, mert minden variációt ki kell próbálni. Ha új utakat, új megoldásokat keresel, szükséges a flexibilitás.

Szabályosan – az igazi győzelem az, ha szabályosan játszottál: a játék arra tanít, hogy a szabályokat betartva is lehet győzni.

Játssz velünk! – tervezz játékot, amely fel szabadít, igényli a kreativitást és szabályok szerint játszható! Ez lehet társas, logikai, ügyességi, fejlesztő játék, lehet tárgy vagy akár mobilra és/vagy tabletre készült játék. Egy a fontos, hogy mozgassd az agyad, hogy aztán mások agya is megmozduljon.

Fődíj (bruttó): 2.000.000 Ft!!!

Kiket várunk? Olyan designereket, építészeket, grafikusokat, mérnököket és kreatív

gondolkodókat, akik játszható játékokat terveznek, amelyek felszabadító erejükkel a játékost/játékosokat új megoldásokra sarkallják, egy közösség összetartó erejét adják, vagy csak egyszerűen kikapcsolnak és örömteli perceket szereznek.

Pályázati információk: www.mome.hu,
www.momeline.hu.

A pályázat regisztrációhoz kötött, több fordulós, regisztráció-határidő február 17.

Sok sikert kívánunk a pályázóknak, reméljük néhány nagyszerű új játékot!

Pályázat

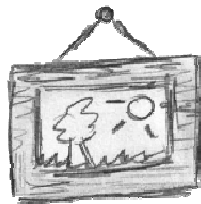
a 2011. évi legkiemelkedőbb innováció elismerésére

A Magyar Innovációs Alapítvány – a Magyar Innovációs szövetséggel, a Nemzetgazdasági Minisztériummal, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalával, az Iparfejlesztési Alapítvány-nal közösen jubileumi 20. alkalommal teszi közzé a Magyar Innovációs Nagydíj pályázatot. A Nagydíj mellett a kiemelkedő innovációkat további hat kategóriában is elismerik: Ipari-, Agrár-, Környezetvédelmi-, valamint a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala és a Magyar Kereskedelmi- és Iparkamara Innovációs Díjai, + további elismerések, melyek ünnepélyes átadása március végén történik az Országházban. Részvételre jogosultak, jelentkezés módja, szükséges dokumentumok, bírálóbizottság: www.innovacio.hu. Beadási határidő február 8. 12 óra.

Prof. Závodszy Péter levele nyomán

Játszik a család fotópályázat

A Magyar Társasjátékos Egyesület a társasjátékozás – mint közösségben játszott szórakoztató és személyiségfejlesztő szabadidős tevékenység – népszerűsítésének céljából meghirdeti pályázatát, amelyre olyan fotók

beküldését várják, melyek a családi társasjátékozás örömet mutatják be oly módon, hogy a társasjáték a generációk közti kapocsként és közös időtöltésként jelenik meg. Egy pályázó maximum

3 fényképpel indulhat. A karácsonyi és az ezt követő időszakot alkalmasnak találják minél több, témához kapcsolódó fotó készítésére. A fődíj egy, a nyertes által megnevezett, legfel-

jebb 10 000 forint értékű társasjáték. A második helyezett egy Pentago társasjátékot, a harmadik helyezett egy Keltis kártyajátékot kap ajándékba. A pályázatokat a *palyazat@tarsasjatekos.hu* címre várjuk. Beküldési határidő: 2012. január 31. Eredményhirdetés: 2012. február 20. További részletek a *www.tarsasjatekos.hu* honlapon!

A XXVII. Vizuális Művészeti Hónap Festészet- És Tűzzománcpályázat Kiállítása – két részletben mutatja be az **Amator Artium** Országos Képzőművészeti pályázatra érkezett, válogatott alkotásokat 2011. december 16 – 2012. január 7. és 2012. január 10 – 31. között. (E kiállításokból 4 alkotó műve jut tovább az Országos Képzőművészeti Tárlat Esszencia kiállítására.) Rocháné Büdy Annamária tagtársunk tudatta, hogy a második kiállításon „Az örök szimbólum...” című képe (mini-installáció) is szerepel. A kiállítás megtekinthető hétköznapokon 8.00 és 19.00, szombaton 13.00–18.00 óra között, vasárnap csak rendezvények idején. hétfő, kedd, csütörtök, péntek 9.00–19.00 óráig, szerda 14.00–19.00 óráig.

Képzőművészeti pályázati felhívás

Az Öregkő Lovasai Egyesület mint a „NYISS RÁNK” programhétvége szervezői a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus Művészeti Programok Főosztályának együttműködésével 2012-ben is országos képzőművészeti pályázatot hirdet professzionális és nem hivatásos alkotóknak. Pályázati témák: 1) *A ló illetve egyéb haszonállatok mint az ember (segítő)társai* (pl. föld megmunkálásában, közlekedésben, szabadidő eltöltésében játszott szerepük). 2) *Hagyományaink megjelenítése képzőművészeti alkotásokban* (népviselet, hagyományörző szakmák, hagyományosan végzett mezőgazdasági munkák, stb...). További információ: tel.:20/823–3424, e-mail: *nyissrank@gmail.com*, *www.nyissrank.com*.

17. Nemzetközi Miniatúr Fesztivál

Megnyitóját július 28-ára tervezik Kaposváron. A pályázati anyag beadási határideje június 15. A kiállítást várhatóan a Nagybanynán is bemutatják. Az esemény kötődik a 20 éves kaposvári Szín-Folt Galériához. A pályá-

zati kiírás kérhető: Szabó Károly Attila, Somogy Bróker Kft., tel.: 30/951–7294, e-mail: *szaboka.ais@gmail.com*.

Képző- és iparművészeti kiállítás rendezői ismeretek

Akkreditált 120 órás képzést indít a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus (Nyilvántartási szám: 01-0048-06) a kulturális szakemberek szervezett továbbképzési rendszerében. A tanfolyam elvégzésével a résztvevők egyszerre tudják teljesíteni a I.2000 (I.14) NKOM rendeletében előírt kötelezettségeket. A továbbképzés célja: olyan specifikus tudású közművelődési szakemberek képzése, akik jártassági szinten rendeznek különböző műfajú és típusú kiállítást a közművelődési intézményekben vagy más szinteken kialakított bemutatóterekben. *A továbbképzési program célcsoportjai:* közművelődési intézmények kiállítással foglalkozó munkatársai, képző és iparművészeti alkotókör vezetők, kisgalériákat működtetők, pedagógusok. *A jelentkezéshez szükséges képesítési követelmény:* középfokú, vagy felsőfokú iskolai végzettség. A képzés óraszám: 120 óra. A program négy, 60 órás elméleti tantárgyi egységből áll: Kiállítási intézményrendszer, rendezvényszervezési ismeretek – Marketing kommunikáció – Kiállítás rendezési gyakorlati ismeretei – Művészettörténet – + 60 óra gyakorlat: Szakmai gyakorlat 60 óra, (önálló) befogadó intézmény által igazolt és szakdolgozattal, vizsgaprezentációval zárt gyakorlati munka. A képzés 2011. március-május hónapokban pénteki (rendkívüli esetben szombati) napokon, 8 alkalommal, budapesti helyszínen. Az önálló gyakorlati munka lezárásának tervezett időpontja 2012. augusztus 31. A vizsga tervezett időpontja: 2012. szeptember 24. részei: 1 írásbeli dolgozat, az önálló gyakorlati munka bemutatása a vizsgabizottság előtt (prezentáció formájában), szóbeli vizsga. A képzés ára 80.000,- Ft. A képzés minimum 20 fő jelentkezése esetén indul. A vizsgáról az intézmény Tanúsítványt állít ki. Jelentkezési határidő: 2012. március 30. Jelentkezési adatlap és részletes információ: MMIKL Művészeti Programok Főosztálya Dóri Éva képzőművészeti szakreferens 1011 Budapest, Corvin tér 8. Telefon: 1/225–6033, fax: 1/225–6030, *dorie@mmikl.hu*.

Krónika

Táton megrendezték az első országos baba- és mackókészítő pályázatot.

A pályázati felhívást előző Forgó számunkban közöltük. A pályázatra 68 munka érkezett. A fő szenzáció a táti porcelánbaba készítő kör tagjainak munkái voltak, amelyek a technika magas szintű elsajátításáról, jó ízlésről, élénk alkotó kedvről tanúskodtak. Czibuláné Csicsman Erzsébet – aki évek óta a legelső a győri pályázatokon – magas szintű tudását továbbadva, klubot alakított Táton, Esztergom melletti szülőfalujában, amelyben 17 tag, tanítvány dolgozik vele együtt. A kiállításon szerepeltek az új alkotások mellett olyanok is, amelyekkel már korábbi pályázatok, kiállítások alkalmával találkozhattunk – de csak mi, akik ezeken rendszeresen részt veszünk. A táti közönség számára mindez új volt és gazdagította a kiállítást, az élményt. Az értékelésnél sem volt kizáró ok, ha a mű valahol már szerepelt és díjat nyert. A közönség díját Czibuláné Csicsman Erzsébet *Hőfehérke és a hét törpe* c. alkotása nyerte. Gy.E.

Róza baba Tolna megyei német viseletben

Szeptember 23-25 között készült el az újabb, Tolna megyei német viseletes Róza baba Zorkóczy Miklósné Éva vezetésével. A három napos programba tizenöt tagtársunk kapcsolódott bele. Lackner Mónika Néprajzi múzeumi muzeológus tartott remek előadást nem csak vetített képekkel, hanem számos tárggyal is illusztrálva. Kivételesen árnyalt módon ismertette az öltözetek legkülönbözőbb élethelyzetekhez alkalmazkodását. Programunk megvalósításához nyújtott támogatásért köszönetet mondunk Zorkóczy Miklósnak! Ez a program mintegy bevezetőül szolgál a 2012-ben tovább folytatódó német nemzetiségi viseletes babákat megismertető munkánkhoz, amelynek keretében a dunakanyari német viseletek kerülnek sorra. Ezekre majd a visegrádi pályázaton számítanak a szervezők, amely a Meghívó rovatban olvasható.

Gy.E.

Mentsük meg a világot játékokkal!

Hogyan jut el valaki egy sikeres tervezői kezdettől, az önálló cégalapításokon keresztül

a karitatív tevékenységekig? Ruttikorn Vuttikorn, már a – nem felvett – neve is játékos, érdekes pályát futott be. A Thaiföldi formatervező, rövid Magyarországi látogatásakor osztotta meg velünk gondolatait. November 15-én Társaságunk Orlay utcai klubhelyiségében, majd 17-én a Soproni Nyugatmagyarországi Egyetemen tartott előadást.

En 11 éve ismertem meg, amikor Angliában, a Királyi Vakok Intézetében dolgoztunk közösen egy Unesco szervezésű programban. Azóta többször összefutottunk, tanítottunk közösen, vagy vezettünk workshopot a világ legkülönbözőbb pontjain (Bangkok, Jereván, Ahmedabad). Egy jóindulatú, játékos ember, törekeny – tinédzsernek látszó – középkorú hölgy, erős belső tartással.

Mégis mi ami Benne különlegesen érdekes? Az hogy nem vezett el a formák és funkciók bővületében, hanem olyan problémákkal néz szembe, mint a szociális, mindennapi létünk. Pl. nem elsősorban a babákkal foglalkozik, hanem a lányanyákkal, ill. ezen állapot játékos felvilágosítással történő megelőzhetőségével, elkerülhetőségével. Talán szentségtörés, vagy tabutéma, mindenesetre felrázóan hasznos. Szelídebbek, és mostanában tán divatosabbak is az olyan öko-játékok, ahol nem a Capitaly-sugallatú szerzésen, hanem a javak egyszerűbb természetén, környezetünk

zöldebb megközelítésén van a hangsúly. Játékaiban a szorgos ügyeskedést olyan véletlen tényezők befolyásolják, mint az arrafelé szokásos áradások és természeti katasztrófák.

Igazán bátor témaként, foglalkozik az Ázsiában (is) nagyon aktuális politikai környezettel. Egy olyan országban, ahol az utóbbi 5 évben már a 6. miniszterelnök próbálkozik, s az utcákon harci járművekkel felügyelik a RENDet. Az embereknek meg kell tanulniuk józanul mérlegelni a társadalmi működés adok-kapok realitását. Fel kell ismerni az adó országépítő voltát, a korrupció visszahúzását, a fizetéstöbbszörözést ígérő, lózungokkal előrukkoló politikusok felelőtlenségét ugyanúgy, mint a saját munkák fontosságát. Erre fejlesztette ki a DEMOKRÁCIA társasjátékát.

Akik eljöttek az előadásokra, azok ha nem is gazdagabbak lettek, de reményükben erősebbek. Azt a színvonalat kapták, amit pár nappal előtte egy Berlini Játékkonferencián.

Kelle Antal ArtFormer

A Míves Tojás Múzeum meghívására Zengővárkonyba látogattak az Algyői Tojásműhely tagjai

„...művészet csak ott kezdődik, ahol együvé tartozó embereket együtt lehet találni!” – Fülep Lajos

Az országban egyedülálló kezdeményezés részeként az Algyői Tájházban folytatódnak a Tojásműhely foglalkozásai. A délutáni kézműves órákon a meghirdetett időpontokban 16-18 óra között az érdeklődők megismerkedhetnek a Kárpát-medence húsvéti ünnepkörhöz kapcsolódó népszokásaival, illetve megtanulhatják a hagyományos „viaszolt”, azaz a méhviasszal és gicével írott hímes tojások elkészítését, az egyes motívumcsoportok szerinti tojásírást. A foglalkozásokat vezeti: *Bereczné Lázár Nóra* Magyar Kézműves Remek-díjas hímestojás-festő népi iparművész, a Népművészet Ifjú Mestere.

A Kulturális Örökség Napjai alkalmából 2011. szeptember 18-án a Míves Tojás Múze-

um meghívására az Algyői Tojásműhely lányai Zengővárkonyba látogattak szakmai kirándulásra. A hajnali indulást követően 10 órától *Hosszú László* vezette körbe az érdeklődőket a zengővárkonyi egykori módos paraszti porta épületeiben, a község műemlék

templomában, valamint más építészeti és kulturális nevezetességek között. A Szakrális Művészetek Hete keretében a Tojásműzeum szakrális témájú díszített tojásokból összeállított alkalmi kiállítását tekinthették meg az érdeklődők, majd a tojásdíszítők hagyományos találkozásán nyilvános szakmai továbbképzéssel folytatódott a nap. A résztvevőket és külön az Algyőről érkezett fiatal alkotókat köszöntötte *dr. Nienhaus Rózsa*, a zengővárkonyi Míves Tojás Múzeum alapítója, „Tojásdíszítő minták változásai” címmel

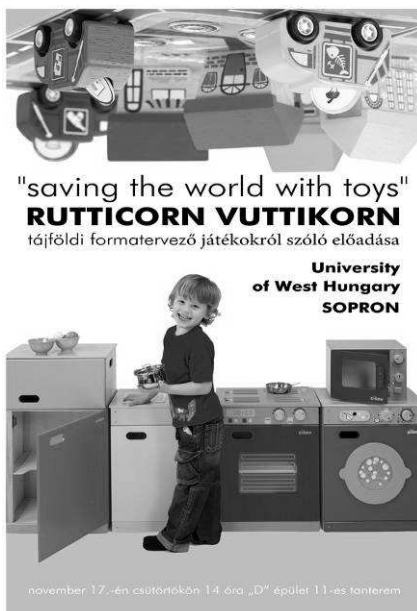
pedig *Csákányi Zoltán*, a Hagyományok Háza néprajzi szakelőadója tartott érdekes előadást a gyimesi, somogyi és vízaknai tojásminták összehasonlításáról. Az Algyői Tojásműhely tagjai élményekkel és naprakész szakmai tudással térhettek haza a festői szépségű dunántúli községből.

Ajánlott oldalak: www.tojasmuzeum.ini.hu, www.hagyomanyokhaza.hu, www.algyo.hu.

Bereczné Lázár Nóra
az Algyői Tojásműhely vezetője

A játék folytatódik Moskovszky Gyűjtemény Napja/13. 2011. november 19.

Nem csökkent az érdeklődés az egész napos konferencia iránt, amely az előző számunkhoz mellékelt programja szerint folyt le, s amelynek megvalósításában, programja kialakításában jelentős szerepet vállalt a helyi múzeumi szervezet. A Hiemer ház-beli gyűjtemények a meghirdetett pályázat eredményeképpen új nevet kaptak, a javaslattevő egy aprócska kislány volt, az új név: *Hetedhét Játékmúzeum*. Újdonság volt, hogy a délelőtti előadások mind a leendő kiállítást ismertették: elméleti, gyakorlati, közönségszolgálati,

múzeumpedagógiai szempontból, a Moskovszky Gyűjtemény mellett Réber László grafikai hagyatékáról is kellő alapossággal. Megtudtuk: a csodálatos műemlék épület gyönyörű adottságai sem mindig ideálisak múzeumi térként hasznosítás szempontjából, próbára tesznek muzeológust és belsőépítész egyaránt. Kívánjuk, hogy közös erőfeszítésüket teljes siker koronázza és minél előbb láthassuk viszont azokat a meghittséget sugárzó együtteseket, amelyekben a régi Megyeházban oly sokszor gyönyörködtünk!

A délutáni előadások a Babaház az ország több pontján működő társainak működését hozták közel a résztvevőkhöz: a Szórákaténusz Játékmúzeumát – az ország első, 30 éves játékmúzeumát, az egri Dobó István Vármúzeumát, amelynek játékgyűjteménye most keresi sikeres kiállítás sorozattal állandó helyét. Egy magántulajdonú baba- és babakelék gyűjtemény – az ország legnagyobb Barbie kollekciója – remélhetőleg rövidesen Hajdúböszörmény nevezetességévé válhat és az ott folyó pedagógusképzést segítheti. Nem múlt el a nap Moskovszky Éva emlékének felidézése nélkül. Egykori budai kiállításait személyét filmfelvételek – amelyeket Buda Hegyvidék Televíziója megőrzött – hozták el körünkbe. A tizenhárom Moskovszky Gyűjtemény Napja emlékének felidézése zárta a napot, amelyek történetét az Alba Regia – a Szent István Király Múzeum Évkönyvében kívánják megjelentetni.

Gy.E.

Részletes, mozgóképes beszámolót találunk a nap eseményeiről az interneten:
fmh.hu/cimlapon/20111111_jatekmuzaeum

„Angyalokkal álmodjál” címmel Társaságunk Észak-Magyarországi Tagozata és a Dobó István Vármúzeum december 10-én 10 órára várta alkotókedvű ismerőseit az adventi ünnepi készülődés idején kézműves foglalkozásra – amelyen Erdélyi Boglárka kézműves működött közre – a Dobó István Vármúzeum Balassi Termébe (3300 Eger, Vár 1.) A résztvevők az angyalkészítéshez szükséges anyagok: fa- vagy papírgolyó, textiliák, szalagok, gyöngyök, varrókészlet, ragasztó segítségével gyönyörű angyalákat készítettek.

Császi Irén,
a Tagozat vezetője.

A Szórákaténusz Játékmúzeum és Műhely fennállásának 30. évfordulója alkalmából **2011.** december 11-én, vasárnap 10.30 órára hívta ünnepi találkozóra Barátait. Ez alkalommal mutatták be a *Nomád Nemzedék – Játék és Iparművészet, 1981* kiállítást, melyben játékkészítő és kézműves műhelyük alapjait idézik fel.

Kalmár Ágnes művészettörténész, a Szórákaténusz Játékmúzeum és Műhely intézményvezetője köszöntötte a vendégeket és a 30 éves intézményt. *Dr. Bánszky Pál* művészettörténész, egykori megyei múzeumigazgató elmondta gondolatai az intézmény alapításáról és működéséről.

Kalmár Ágnes művészettörténész, *Váczai Mária* művelődésszervező, *Belvaracz Ibolya* és *Homokiné Bibor Anna* múzeumpedagógus beszélt a magyar játékmúzeum születéséről, múzeumpedagógiáról, kultúráról és közművelődésről, *Trencsényiné Tóth Edina* néprajzkutató és *Tuza Gábor* kulturális antropológus idézte fel az elmúlt évtizedek jeles alkalmait. Köszöntötték a Szórákaténusz korábbi vezetőit, *Jávorné dr. Kolozsváry Judit* pszichológust és *dr. Kriston Vízi József* néprajzkutatót és minden egykori munkatársat. *Nagy Mari* és *Vidák István* iparművészek, a Népművészet Mesterei beszámoltak a Szórákaténusz Játékmúzeum és Műhely Játékkészítő és Kézműves Műhelyének szellemi háttéréről és gyakorlatának első évtizedéről.

Ezt követte a kiállítás közös megtekintése, majd beszélgetés, hozzászólások, 14 órától választható program, közös, ünnepi kézművesség következett. Délután az egykori Fiala Népművészek Stúdiója alapításának közelgő 40. évfordulója alkalmával találkozójukat tartották a Körteremben, a beszélgetést *dr. Bánszky Pál* vezette.

Első köszöntés
a 30 éves Szórákaténusz
Játékmúzeum és Műhelynek
Köszöntés az Ünneplőknek

Megérkezett a Szórákaténusz Játékmúzeum és Műhely fennállásának 30. évfordulója megünneplésére invitáló meghívó és szíven talált, hogy ezen nem lehetek jelen. Szívem szerint legalább három hónappal előre készültem volna erre a nagy alkalomra, az ország első játékmúzeumának jubileumára.

Most azonban halaszthatatlan más programom miatt sehogy sem tudok rajta részt venni.

A meghívót elolvasva azonban láttam: nem késtem le mindenről, nem késtem le jóvátehetetlenül.

Bár szívesen ünnepelnék együtt a Nomád Nemzedék képviselőivel – és jó néhány jeles képviselőnek kellene még jelen lennie ebből a körből – számomra a Szórákaténusz messze nem csak egy korszak – értékes és általam is nagyra becsült – szellemi és társadalmi mozgalmának szülötte és megtestesítője. Nem csak Játékkészítő és Kézműves Műhelyének teljesítményével vált ki, még ha ennek a Műhelynek országos is a hatása. *A Szórákaténusz az első magyar közgyűjtemény, melynek fő feladata a nagy múltú, egyetemes játékkultúra értékeinek összegyűjtése, megőrzése, bemutatása és feldolgozása, különös tekintettel a hazaiakra.*

Szeretettel üdvözlöm a Nomád Nemzedék játékos tagjait, különösen Nagy Marit és Vidák Istvánt, akikkel sok értékes, jó emlékű órát tölthettem együtt. Tisztelettel köszöntöm dr. Bánszky Pált, aki olyan fontos események – sőt intézmények – létrehívója és mozgatója lehetett, amelyek máig léteznek, hatnak, működnek. Köszöntöm a Szórákaténusz jelenlegi és egykori munkatársait Kalmár Ágnessel az élen. Köszöntöm az egykori Fiala Népművészeket, bízva abban, hogy lelkük megőrzött fiatalsága hozza el őket most is ebbe a körbe.

A program adós marad a Szórákaténusznak – mint az első magyar játékmúzeumnak, a legnagyobb hazai játékgűjtemény birtokosának – értékelésével, a múzeumi szakmában tömörült játékbartók együttesében, illetve a Kiss Áron Magyar Játék Társaság körében történő méltatása és megünneplése még hátra van, s erre keressük az alkalmat. Nem a dátum a legfontosabb, hanem, hogy azok legyenek együtt, akik számára maga a múzeum annak fő funkcióival értéket jelent.

Szép napot, jó időtöltést kívánok minden Egybegyűltnek, gratulálok a Nomád nemzedék – Játék és iparművészet kiállításához. Készülök az első magyar játékmúzeum – amely első mind rangban, mind gyűjtemény nagyságban e hazában – jubileumának megünneplésére. Várom, hogy megvalósuljon a mostani kiállítás után az, amelyik a múzeumi

gyűjtemény legjelentősebb értékeit bemutatva, a három évtized folyamán összeállított kiállításait s azok hatását méltatva bizonyítja: az ország első Játékmúzeuma ma is az első – és nem csak hívei, barátai számára.

Hadd emlékezzem ma arra, hogy már akkor alkalmam volt a Szórákaténusszal foglalkozni, amikor az még nem létezett. Köztudott, hogy ez az egyetlen múzeum, amely nem azért jött létre, hogy valamely gyűjteményt legyen hová tenni: saját anyag nélkül indult. Tervezett megnyílása előtt nem sokkal keresett fel Bánszky Pál a Néprajzi Múzeumban azzal a kéréssel, hogy állítsak össze egy kölcsönözhető kollekciót a múzeum játékgűjteményéből, mivel nincsenek népi játékszereik, hiába számítottak Haider Edit által végzendő gyűjtésre – az nem valósult meg. A kérés meglepő volt, de elkészítettem a kért kölcsönzésre a felterjesztést Hoffmann Tamás főigazgatónak. Ő meg is adta az engedélyt – *a kitűzött múzeummegnyitő napját követő napot* jelölve ki a tárgyak átadására... Tárgyaink így nem kerültek Kecskemétre, de az általam összeállított fényképlista alapján készült nagytapasok sokáig díszítették a Szórákaténusz termeit. Karlócai Marianne oly sok kiállítótermet látott játékszerei azonban két évig is szerepeltek a múzeum kiállításán.

Kedves emlékem az ólom huszár, amelynek fa talpazatán felirat hirdeti, hogy a Szórákaténuszban kineveztek „a játék lovagjának”, Karlócai Mariannal egyszerre.

Gyűjtöm az emlékeket, gondolatokat a következő megemlékezésre, amelynek nyitánya a mostani. Tisztelettel gondolok a Szórákaténusz három évtizedének eredményeire és készülök a múzeumközpontú megemlékezésre.

Szép ünnepet, örömteli találkozót kívánok!
Budapest, 2011. december 9.

dr. Györgyi Erzsébet
a Kiss Áron Magyar Játék Társaság elnöke

A kártya is játék...

A Magyar kártya napja

2011. december 29-én immár 16. alkalommal emlékezett a kártyajátékos társadalom Schneider József kártyafestő mester egykori műhelyénél a magyar kártyára. Budapesten a Kazinczy utca 55. sz. ház falán elhelyezett márvány emléktáblát megkoszorúzta a Ma-

gyar Talon Alapítvány, a Magyar Ultiszövetség, a Pató Pál asztaltársaság és Wichmann Tamás háztulajdonos.

Élt 143 évet

A hazai kártyagyártás egykori fellegrája a konkurencia kitartó támadásának nem tudva ellenállni (és más okok miatt) 2011 októberében végleg bevetetett. A nyomdagépek megálltak, s úgy tűnik, Tell Vilmos és társai végleg elköltöztek a Zsemlékes utcai üzemből. Legtöbben csak Játékkártyagyár néven ismerték a céget és vásárolták a nyomda kiváló (és olcsó!) termékeit, sok-sok vidám órát szerezve családjuknak, barátaiknak. A gyász napjaiban talán érdemes megemlékezni a kártyagyár 143 éves múltjára.

Pesten 1868-ban négy kártyagyáros – Giergl István, Schill István, Wilner József, Zsíros István – és a papírkereskedő Tury Ferenc létrehozta az Első Magyar Kártyagyár Részvénytársulatot. Közel 30 éven át működtek a Csengery utcában. 1896-ban technológia elégtelenségek miatt a vállalkozás tönkrement. Az új tulajdonos a bécsi Piatnik Nándor és Fiai Játékkártyagyár lett. A cégalapító Piatnik Ferdinándról tudnunk kell, hogy Budán született, itt tanulta a kártyakészítést. 1840 után Bécsben szerezte meg az elhunyt Anton Moser kártyagyárát és két évtized alatt a kártyapiac jelentős-, a század végére meghatározó szereplője lett. Új üzemet építettek a Rottenbiller utcában és ettől kezdve Piatnikkal játszott Magyarország. 1949-ben államosították a gyárat és negyed századig Játékkártyagyár Nemzeti Vállalat, az 1974-es Offset Nyomdával történt fúzió után Offset Nyomda és Játékkártyagyár néven készültek a kártyák. Kornély József grafikus tervei alapján megújították a kártyakép kollekción és a műszaki fejlesztések után nyugat-európai piacokat céloztak meg. Tették ezt olyan sikerrel, hogy a hatvanas években már négy földrész harminc országába exportálták termékeiket. Kevesen tudják, hogy egykor a gyermekek körében nagy népszerűségnek örvendő, ún. lehúzó matricák is a Játékkártyagyár egyik telephelyén készültek.

A kilencvenes évek végén a nyomda az ausztriai Goldmann csoport tulajdona lett. Átmeneti felvirágzás után 2011 őszén csődöt jelentett. Az utolsó játékkártyát októberben

gyártották. Hogy lesz-e folytatás, 2012-ben kiderül.

Jánoska Antal

Magyarországon dupláz a Lego

Mintegy 80 millió eurós beruházást hajt végre Nyíregyházán a Lego Group, a fejlesztés ezer új munkahelyet teremt. A világ második, egyben Európa legnagyobb játékgyártó cége mindehhez egyedi kormánydöntéssel odaítélt állami támogatást (EKD) kap.

A zöldmezős beruházás keretében saját telephelyet létesít a társaság, új gyártóbázissal, automatizált és hagyományos raktárral. A dán cég a kétezres évek közepe óta termel Magyarországon. 2008-ban visszavette a Flextronictól a gyártást. Az 1200-1300 dolgozót foglalkoztató nyíregyházi Lego Manufacturing Kft. csak bérli jelenlegi gyártótelepét. Az építkezés már jövő nyáron elkezdődik. 2013-ban kezdi meg a Lego a csomagolóüzem felépítését, rá egy évre pedig a fröccsöntőét. 2015 szeptemberére pedig a teljes tevékenység átkerül az új, saját tulajdonú gyárba, ahol a gyártási kapacitást is 30 százalékkal növelni szándékozik a dán cég. Nyíregyházán jelenleg 38 ezer négyzetméteren folyik a gyártás, tavaly 8,9 milliárd darab kocka készült, ez mintegy negyede a globális termelésnek. Ebből 650 millió volt a Duplo elem 2010-ben – ezekből innen látják el világot, mivel csak nálunk gyártják. A Lego csoport akkor hozott Magyarországra gyártókapacitást, amikor 2004-ben globálisan is kiszervezte a gyártást a szingapúri Flextronicsnak. Először Sárváron, majd 2006-tól Nyíregyházán is, 2008-tól pedig már csak a szabolcsi megyeszékhelyen termelt a vállalat – olvasható a Világgazdaság pénteki számában.

*A Marketing & Média Online
szept. 5-i száma nyomán*

Játék Napja és Játékolimpia versenysorozat bemutatására rendezett sajtótalálkozót a Nebuló Alapítvány. „Az eseménysorozat a közösségi és családépítő játékok értékeinek népszerűsítése köré épül. Arra lettünk figyelmesek, hogy a modern, kommunikációs világunkban az emberek a családokon belül is egyre távolabb kerülnek egymástól, és szerintünk erre az általános problémára a legjobb orvosság a közös játék. Célunk, hogy tanárok

és szülők minél több iskolában a családok bevonásával játékos rendezvényeket szerveznek a *Játék Napján*, minden hónap 12-én. Országosan, 2012. december 12-éig tizenkétezer családot szeretnénk megismertetni a közös játék örömeivel.

A Nebuló Alapítvány küldetése, hogy a magyar általános és középiskolákban egyre több fiatal és pedagógus ismerkedjen meg a modern társasjátékok lenyűgöző világával, amiben egyszerre fejleszthetjük a kommunikációs, logikai és más, az élethez elengedhetetlen készségeket. A legfiatalabb generációkat is újra vissza kell vezetnünk a játék értékeihez, hogy a mai elektronikával túlterhelt világunkban a családon belül is újra egymásra találhassunk, szorosabbra fűzhessük a családi és baráti kapcsolatainkat, nem csak a közösségi hálókön!

A versenysorozat különlegessége, hogy az eseményt minden hónapban más-más ismert és elismert személy mentorálja (mint pl.: *Beszeda Gábor, Kowalsky, Geszti Péter, Felméri Péter*), bemutatva a homo ludens, a játékos emberek világát. Munkánkat figyelemmel kíséri és támogatja a Nemzeti Erőforrás Minisztérium. Játékos mindennapokat kívánva:

*Schiff Ágnes,
a Nebuló Alapítvány kuratóriumi elnöke,
Aczél Zoltán játékfejlesztő*

A sajtótájékoztató a MOM Park – Tahitian Noni Arénában volt 2011. 12. 12-én, 10.00 órakor. Nem tudtunk megjelenni, de rokonszenvvel üdvözljük a kezdeményezést és keressük az együttműködés lehetőségét. Kapcsolat: sajto@gemklub.hu.

„Míg a karom emelni tudom, játszani akarok!”

Látogatás Kemény Henrik bábművésznél

Sok kisgyermeket, velük együtt szüleiket, generációk egész sorát örvendeztette meg Kemény Henrik bábjátékával. És erre, mint ahogy értesültünk, ha ritkábban, de még mostanában is sor kerül. Legutóbb egy Esztergom melletti faluba, Ipolydamásdra hívták előadást tartani.

Ilyenkor előveszi otthon őrzött bőröndös készletét, benne a bábok kis csapatát. Vitéz László és társai, fő ellensége, a szakadatlan csépeléseknek kitett Ördög figurája, vagy a fülbevalós Szerecsenpár, a tátógó Krokodil

mind, mintha csak arra várnának, hogy életre keltse őket mesterük. Kemény Henrik erre mindig készen áll, s ha alkalom adódik, örömmel él a lehetőséggel! Bennünket, mint alkalmi látogatókat is megörvendeztetett egy vérpezsdítő bemutatóval, a cintányéros négerbábuk táncával. A zenét hozzá saját készítésű lemeze szolgáltatta, egy régi tölcséres, a cserépkályha tetején elhelyezett gramofon segítségével. Ámulattal bámultuk a fergeteges produkciót, megfeledkezve mindenről, a tikkasztó melegről, a zsúfolt belvárosi lakás kényelmetlenségéről, saját magunkról; csak az előadás magával ragadó élménye volt valóságos, a bábok ritmusos tánca, a szemfényvesztő kézmunka, amely mozgásba hozta a kesztyűs figurákat.

A Néprajzi Múzeumot a neves bábjátékosért és szellemi örökségéért aggódó barátai keresték meg. Bár látszatra minden rendben van körülötte, hiszen az idős művész szakmai tevékenységét számos díjjal, kitüntetéssel jutalmazták itthon (Népművészet Mestere, Magyar Köztársasági Érdemrend Kis- és Középkeresztje, Érdemes Művész, Pro Urbe Budapest díj-, Kossuth-díj, Erzsébetváros díszpolgára) és külföldön egyaránt (UNIMA – Nemzetközi Bábművész Szövetség tagság, Arany Szirén Díj – Cervia, Olaszország). Mutatványos kellékeinek jelentősebb része Debrecenben, alapítványi kezelésben, biztos megőrzést élvez csakúgy, mint az Országos Színház-történeti Múzeum és Intézet gyűjteményébe átvett régi, még a családi örökségből származó kellékek, és néhány, már általa készített bábu.

Mindezen túl mégis érthető az aggodalom, a történelmi fordulatokban gazdag, hosszú életút során felhalmozott tudásért, amely krónikás hiányában kiaknázatlan. Ifjabb Kemény Henrik valójában az egyik utolsó hírmondója Magyarországon a népi, vásári bábjátékszásnak, amely nem pusztán egy foglalkozási ág, hanem egy sajátos életforma is.

A téma még megragadható! Részletekbe menő kutatását, minden apró információ rögzítését különösen indokolja az a tény, hogy Magyarországon, az ismeretek szerint, kevés vándorbábos működött. Nálunk a vásári színjátszásnak közel sem alakult ki olyan mély, történelmi léptékkal mérhető, és széles körben elterjedt hagyománya, mint ahogy ez

például a közeli Csehországban, illetve Lengyelországban történt. Nem szólva a dél nyugat-európai országok vásári hagyományairól, ahol az utcai, populáris szórakozásnak ez a népszerű ága máig tartóan megőrződött, s napjainkban különböző fesztiválokon elevenítik fel hagyományát.

Kemény Henrik még ahhoz a generációhoz tartozik, amely szinte beleszületett a mesterségként űzött, ámde a hétköznapokon mégis felülemelkedő, játékosan bohém világba. Abban az időben az apáról fiúra örökített tudás és gyakorlata még igen lassú ütemben változott, több évszázados európai tradíciók őrzője volt. Minden átvett hatás vagy újítás, saját találmány hosszasan érlelődött, s ahhoz, hogy fennmaradhasson, állnia kellett a közönség kritikus próbáját. A nagypapa által kitalált figurák élnek ma is tovább Kemény Henrik bábjátékában, az általa kibővített, újraalkotott történetekben. Vitéz László kalandjai, az Ördöggel vívott csatái és egyéb történetei könyv alakban is megjelentek.

A család történetének első ismert személye, a nagypapa, Korngut Salamon (185?-1930), aki Galíciából érkezett Pestre. Itt 1897-ben kapott működési engedélyt „dal, testgyakorlatok és bűvészeti előadások” tartására. Eleinte cirkuszosként járta a vidéket, a vásáros helyeket, s csak később kötött ki a bábjátszásnál. Végül Buda egyik külső negyedében sikerült állandó színházat építenie. Fia, Henrik folytatta a mesterséget, aki kalandos, Amerikát is megjárt élete során mindvégig hű maradt a színjátszáshoz. Hozzá kötődik a Paprika Jancsi bábjurája, amely szócsöve lett a közhangulatnak a fennálló rendszert kritizáló, parodizáló szereplésével. Idősebb Kemény Henrik bábos bódéját a hűvösvölgyi Nagyréten működtette, majd később a Népligetbe tette át színhelyét. Ott épült bábszínháza, amely ma is áll. 1989-ben ugyan felújították, de előadást nem tartanak benne.

Itt, a Népliget varázslatos környezetében nőtt fel a bábos família harmadik generációjához tartozó ifjabb Kemény Henrik. Gyermekkori élményeinek színhelyét, a mutatványosok érdekes és mozgalmas világát egy vele készült riportban idézte fel:

„A Molnáréknak volt például egy céllövöldjük. Molnár néni azt mondta: »Nem szeretem, hogy ez a gyerek ide jön, mert a szemé-

vel mindent ellop.« Halmos bácsinak vízi erővel hajtott játékaik voltak. Amikor eltalálták a céltáblát, amit vízcsapra szereltek rá, akkor folyni kezdett a víz, ami egy kereket forgatott, és ez hajtotta a kis játékokat. Például két kovács ütötte a vasat. Vagy látható volt az egyik bérház udvara, amiben cselédlány porolt. Kétszáz literes hordóból jött a víz-utánpótlás. Mi, kölykök, a kútról hoztuk a vizet és feltöltöttük a tartályt. A Mutatványos téren mindenki ismert mindenkit és átjárt a másikkal beszélgetni, traccsolni. Braun bácsinak fogaskerekekkel, tókesúlyal működő céllövöldéje volt”.

A Népliget abban az időben élte virágkorát. Az eredetileg legelőként hasznosított területet, amely a főváros tulajdonában állt, a 19. század végén alakították tájkertté. Elsőként faiskolát hoztak létre, amely megkötötte a homokos talajt, s csak később készítették el a terület fákkal szegélyezett útja beépítésének terveit. Úthálózatának tengelye az úgynevezett díszterre vezetett. Itt állt a nagyvendéglő kastélyszerű épülete. A kert az idők során a szórakozás céljait szolgáló különféle létesítményekkel bővült. A Városligetből ide települt át a mutatványosok egy része is, miután ott a területrendezés következtében kőépületekben kényszerültek.

Így keletkezett a Népligetben a Mutatványosok tere, melyet a színesre festett, lampionokkal díszített szórakozóhelyek töltöttek meg: volt itt mozi, műszínház, barlangvasút, dodzsem, cirkusz, óriáskerék, 17 körhinta, 9 hajóhinta, céllövölde, 2 bábszínház. Közép-Európa legnagyobb és leghosszabb hullámvasútján 5 perc volt a menetidő, s neonfényei messziről hirdették nagystílusú elnevezését: »A Kárpátoktól az Adriáig«. Négy vendéglő is tárt kapukkal, sramlizenével várta a mulatásban megéhezőket”.

Kemény Henrik egy évvel fiatalabb öccsével, Mátyással együtt itt, ebben a környezetben, a család mutatványos bódéjában töltötte ideje nagy részét. Míg apjuk, a Papa játszott, édesanyjuk, Kriflik Mária szabta, varrta a bábok ruháit, s ő volt a színház pénztárosa is. A két fivér az előadásoknál segédkezett, majd később maguk is szerepeltek. Henrik az apja által készített Miki egér marionett figurával gyakorolta a bábozást. 1931-ben mutatkozott be először a családi színházban, ahol az isko-

lában pótvizsgázó Vitéz Lászlót szerepét alakította bábjával. Öccse volt a Frici pajtás, édesapja pedig a Tanító bácsi. A háború alatt édesapjukat munkaszolgálatra hívták be, s ekkor vette át fia a színház vezetését. Önálló működésüknek 1953-ban az államosítás vetett véget, amikor felszámolták a népligeti vurstlit. Ezt követően Kemény Henrik az Állami Bábszínházban lépett fel, majd nevéhez fűződik az első vidéki bábszínház megalapítása Győrben. Később visszatért a vándorbábozáshoz. Egy Trabant gépkocsival járta a vidéket. A Magyar Televízió nagysikerű bábműsorainak is részese, szereplője volt. Így Hakapeszi Maki, a falánk majom filmsorozatának, és ő mozgatta Süsü, az egyfejű sárkány figuráját.

Élete során számos bábfigurát faragott. Édesanyja halála után a bábok ruháit is ő maga varrta.

Kemény Henrik egyedüli folytatója a vásári bábjátás hagyományának. Az édesapjától átvett figura, a Vitéz László rokon a cseh Kasperek alakjával, s így jól illeszkedik a Közép-Európai marionett-játékok hagyományos szereplőinek sorába. Ezekben a színpadi játékokban a jó és a rossz küzdelme jelenti a fő dramatikus elemet, amelyet áthat a humoros hangvétel, s az előadás módja a kisgyermek számára is közérthető.

Az egykori bábjátékok hangulatából, amelyekben Vitéz László volt a fő szerep, Füst Milán visszaemlékezéséből kaphatunk érzékeltes képet:

„Gyerekkoromban a városligeti bábszínháznak, a Vitéz Lászlónak képtelenségei nagy mulatságomra voltak.

– Mi kell nekket, hallál, vagy fakannál? – kérdezte Vitéz László egykoron. S ezzel: püff! barátját úgy kupán sózta egy fakanállal, hogy az előbb nagyot nyekkent, aztán rezegni kezdett rémületében... S már ezen is nagyokat kellett nevetni.

– Te menjél a sárgába, nem tuttot mi az? A sárga fennébe! – és megintcsak úgy vágta fejbe barátját, hogy az még jobban rezegni kezdett, de nosza, kapott máris egy rúgást a fenekébe, amitől egészen kettétört. Még jobban kellett tehát nevetni, – no de min? Az esetlegességen, szájtáti rémületen, vagyis mindazon, amit egyszóval úgy szoktunk nevezni: fajankó”.

Kemény Henrik kivételes képességei, ha éppen nem bábozik, akkor sem pihennek. Allandó társai a ligeti hársfák, amelyekből ha kidől valamelyik, akkor egyik barátja révén ő is kap egy-egy, faragni való darabot. A fából ha nem bábok, akkor más, a képzeletet megmozgató faragványok, áttört mintájú, csipkeszerű alkotások készülnek. Csak úgy, a maga szórakoztatására. Egy-egy különös, valamilyen formára emlékeztető, vagy színesre ért, szebb kérget el is tesz, és gyönyörködik bennük. De elteszi a békára emlékeztető csírázott krumpli fotóját is. Fantáziája mindenben, a legképtelenebb dolgokban is valami, számára érdekeset vél felfedezni, aminek örülni tud, vagy ami csodálkozásra készíti.

Tevékeny, keze mindig keres valamit, farag, bábót javít, vagy régi, még gyerekkorából maradt szenvedélyének hódol, papírkivágással bíbelődik. Ezekből, a maga készítette csipkeszerű kivágásokból már egész gyűjteménye van. Az Erzsébetvárosi Önkormányzat karácsonyfáját is az ő papírjaival szokták feldíszíteni.

Legfőbb vágya, hogy a Népligetben álló színházuk működhessen, és saját bábjai ne csak vitrinekben álljanak, hanem 'dolgozzanak', játsszanak, szórakoztassanak. Olyan múzeumot szeretne kellékeinek, ahol a gyerekek igazán örülnek, ahol a bábok nem tárgyak, hanem játszótársak. Erről szól a sok ajándék, levél amelynek címzettjei Kemény Henrik bábjai.

Szojka Emese
muzeológus
Néprajzi Múzeum

Források: Kemény Henrik (Wikipedia. A szabad enciklopédia, hu.wikipedia.org/wiki/Kem%C3%A9ny_Henrik).

A Népliget története. Szerk.: Balázs Bálint, tavfutomuvek.extra.hu/nepligettort.pdf.

Fekete György: „Szervosztok, pajtikák!” *Iffabb Kemény Henrik 80 éves.* Magyar Iparművészet 2005/1.

A Szerző 2010-ben készített dolgozatának megjelentetését mindeddig „helyszűke” miatt halogattuk. Mostanáig – amikor életművének bemutatásával tisztelgetünk emléke előtt.

A szerk.

Megjelent

Tészabó Júlia: Játék – pedagógia, gyermek – kultúra. Tanulmányok. Gondolat Kiadó. 158 oldal, kartonált, ára 1800 Ft.

A játéktörténet és a gyermekkortörténet a mai gyermek képének értelmezéséhez is fontos adalékokat szolgáltat, megérttetni, hogy hogyan és miért alakultak ki az új játéktípusok, melyek fejlődésének folyamata napjainkban sem állt meg, hogy a játék helye a gyermekek tevékenységeinek rendszerében állandóan változik, sosem függetlenül az adott kor társadalmi-politikai-gazdasági folyamataitól, s így minden aspektusában tükrözve azokat. A kötet tanulmányai az ELTE Pedagógiai Pszichológiai Karának Pedagógiatörténeti Tanszékén Németh András vezetésével zajló Életreform-mozgalmak és a reformpedagógia című OTKA-kutatás keretében születtek, azok többségének első megfogalmazásai a program keretében rendezett konferenciákon hangzottak el.

Forrás: MindenGyerek Hírlevél

Fenyvesi Kristóf – Stettner Eleonóra: HIDA: Matematikai kapcsolatok a művészetben, a tudományban és az élményközpontú oktatásban.

A könyv beszerzése: info@elmenymuhely.hu. További információk: www.elmenymuhely.hu. A nemzetközi szerzőgárda által jegyzett 176 oldalas, csaknem 300 képet tartalmazó, színes melléklettel ellátott kötet a matematika, a művészet és az oktatás határvidékén kalauzolja az olvasókat. Páratlan kézikönyv matematika tanárok és művészet-pedagógusok számára, valamint a művészet, a tudomány és az oktatás közös eredményeit kutató szakembereknek és minden érdeklődőnek. Szerkesztették: Fenyvesi Kristóf, a Jyväskyläi Egyetem Művészet és Kultúra Intézetének kutatója & Stettner Eleonóra, a Kaposvári Egyetem Matematika Tanszékének vezetője. Kiadta a Kaposvári Egyetem 2011-ben. A Kutatók Éjszakája budapesti központi rendezvénynek keretében, 2011. szeptember 23-án, 18 óra 20 perckor, a Gödör Klubban került sor a kötet bemutatására

A <http://nol.hu/lap/arcok/> rovatban Ungár Tamás a Népszabadságban január 16-án megjelent cikkét olvashatjuk „A seregek ura” címmel **Fekete Gyula** pécsi ólomkatona-készítőről, háromezer féle ólomkatona megalkotójáról, amelyeket a Hadtörténeti Múzeumból szerzett információk alapján élethűen készít és mind az öt kontinensre, a magyar parlamentnek és a külügyminisztériumnak is szállít.

Kézműves honlapok

Ajánljuk olvasónk figyelmébe

Bábjátékos Hírlevél a Facebookon – ajánljuk figyelmébe minden báb- és babaszeretőnek. Lehet, hogy ezt a példát kellene követnünk nekünk is!

A *Meska Alkotók Boltja* címen a Google-ban, kézműves honlapon számos kitűnő játék-, babakészítő kínálja termékeit, köztük Társaságunk több tagja is. Érdemes megnézni, esetleg követni is.

Az *Etsy* honlapon is láttunk néhány játékot.

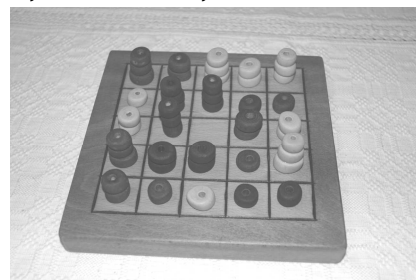
Az *AMKA honlapján* számos fontos hír található, erről tájékozódhatnak egyebek közt a Betlehemi jászol pályázatról, amelyen Társaságunk szokása szerint három könyvjutalmat adott át gyermek pályázóknak.

Új játék: Hadrend

Tudor Játék – kézzel készített táblás fajték

Az ideai játszóházakon sok új játékkal jelentünk meg. Ezek közül az egyik legszínvonalasabb a Hadrend volt. A játékot Vargha Balázs jegyezte le az 1960-es években. A táblán 3 különböző játék játszható. A játékhoz tartozó figurákat

színük, illetve méretük szerint kell csoportosítani, hadrendbe állítani. Meggyőződésünk, hogy felejthetetlen élményt nyújt mindazoknak, akik kipróbálják. Rendelje meg! Hosszú téli estéken a sült gesztenye és a forralt bor mellé kiváló kiegészítő lehet a *Hadrend* is. www.tudorjatek.hu/termek_lista.vm.

A Kiss Áron Magyar Játék Társaság célja, részlet az Alapszabályból

Összefogást és fórumot biztosítani a játékokkal, a játszással foglalkozó, legkülönbözőbb területeken működő szakembereknek és intézményeknek. A magyar és magyarországi játékkultúra értékeinek felkutatása, őrzése, széleskörű terjesztése és korszerű továbbfejlesztése. ...a témakörrel foglalkozók szellemi, gyakorlati és módszertani támogatása... a hasznos ismeretek, a humánus jellemvonások, a kreatív készségek, a társadalmi, nemzeti önismeret fejlesztését szolgáló és a családi nevelést segítő játékok kidolgozásának elősegítése, azok bemutatása és elterjesztése. A játékkultúrával foglalkozó szaktudományok és a játék az oktatás és a közművelődés terén való alkalmazása eredményei, valamint a játékfejlesztés során létrejött szellemi és tárgyi alkotások, újszerű törekvések népszerűsítése. A játékkal foglalkozók érdekeinek érvényre juttatása. A kortárs és jövőbe mutató, innovatív és készségfejlesztő játékkultúra támogatása. Az emberiség játékkultúrájának, a játék kultúrtörténetének megismertetése a hazai társadalommal. A gyermekek törvényben elismert, játékhoz fűződő joga érvényesítésének szorgalmazása.

Tagság

A Társaságba felvételét kérheti bárki – szakember, vagy játékbárát – aki érdeklődik a játékkultúra iránt és ezt a Társaság a lap alján olvasható címen bejelenti.

Tagdíj

Minimális összege évi 1000 Ft, nyugdíjasnak, diáknak, munkanélkülinek 500 Ft, melynek a lehetőség szerint – a Társaság fennmaradása érdekében – felülfizetését kérjük.

Kérjük, lehetőleg OTP fiókban fizessék be a 11702036-20657972 számlaszámra.

Tagjaink a Forgót tagdíj ellenében kapják. A tagdíjfizetést Kissné Sztraka Annamária titkár tartja nyilván és fogadja közvetlenül.

Cím, elérhetőség

A Társaság és tisztségviselői elérhetőségei a lap alján.

A Forgót akkor tudjuk küldeni postán, vagy e-mailen, ha címüket, e-mail címüket és annak változását pontosan tudatják.

Szerkesszük együtt a Forgót! Várjuk írásait, híreiket, hogy azokat továbbadhassuk a Forgóban, vagy a honlapon: www.kamjt.hu! Ennek technikai okokból szüneteléséért szíves türelmüket kérjük.

Nemzeti
Kulturális
Alap

Köszönet Támogatóknak: a Nemzeti Kulturális Alapnak.

Forgó, a Kiss Áron Magyar Játék Társaság (KÁMJT) lapja.
ISSN 1586–1570. Megjelenik negyedévente.

Felelős kiadó: a Társaság elnöke; felelős szerkesztő: dr. Györgyi Erzsébet.

Címünk: Kiss Áron Magyar Játék Társaság, 1024 Budapest, Buday László utca 7.

E-mail: gyorgyie36@t-online.hu, honlap: <http://www.kamjt.hu>.

További kapcsolattartás:

dr. Györgyi Erzsébet, telefon/fax: 1/315–6193, e-mail: gyorgyie36@t-online.hu.

Kissné Sztraka Annamária, e-mail: amsztraka@gmail.com.

Bankszámlaszámunk: 11702036–20657972, adószámunk: 19039224–1–41.

Ötleteket, javaslatokat szívesen fogadunk